

Haladvány Kiadvány 2021.01.21

Száztíz éve összetévesztve

Hujter Mihály hujter.misi@gmail.com

A tudománytörténet művelőinek sok gondja van azzal, hogy az a kevés forrás, amiből dolgoznak, gyakran hibás, hiányos adatokat közvetít. A mai időkben – elsősorban az internet és ügyes algoritmusok lehetőségeit felhasználva – gyakran lehetőségünk nyílik a régi hibák észlelésére, kijavítására, a hiányok pótlására, magyarázó kiegészítésekre. A jelen írásban két régi fénykép vonatkozásában teszünk lépéseket. Először is közöljük a két fényképet, egy kicsit élesítve azokat. Azután a képeken felismerhető személyekről szólunk pár szót. Sok részletezésre itt nem lesz szükség, mert külön-külön mindenkinek utánanézhethet a Wikipédián a nyájas olvasó. Itt mi most csak arra törekszünk, hogy rátaláljunk a megfelelő nevekre és felkeltsük az érdeklődést. A nevek dőlt betűs írása arra utal, hogy a személynek van külön Wikipédia-szócikke. A nevek után zárójelbe írt kétjegyű szám pedig azt jelzi, hogy hány éves volt (illetve vélhetően lehetett) a nevezett személy a fényképezés idején.

Arról van tudomásunk, hogy az első képet Jelfy Gyula (48) készítette. Mivel a második fotón látható személyek már az első fotón is megtalálhatók, és a helyszín – felismerhető módon – ugyanaz, joggal feltételezhetjük, hogy a fotós személye is ugyanaz. Van képünk hozzá, hogy megmutassuk a fotóst:

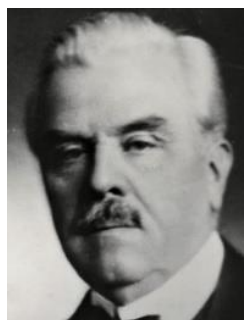

Jelfy Gyula (51) [Ez a fotó egy festményről készült, tehát fiatalabb arcot mutathat.]

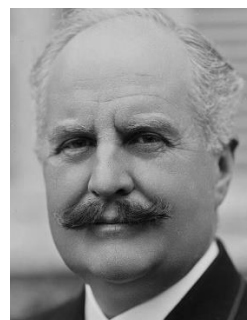
Mindazonáltal az első fotó publikálása – sajnos nagyon rossz nyomdai minőségben – 1911 november 4-én történt. A képfelirat részben hibás – hiszen az „Eötvös Kollégium” épületének felavatásáról szól, pedig az intézmény helyes neve Eötvös Collegium –, részben erősen hiányos, mert a képen látható sok jeles emberről csak annyit írnak, hogy az előtérben Zichy János közoktatási miniszter látható, továbbá Wlassics Gyula, Berzeviczy Albert és Eötvös Lóránt (igen, Lóránt és nem Loránd). Valóban *Zichy János* (43), *Wlassics Gyula* (63), *Berzeviczy Albert* (58), *Eötvös Loránd* (63) ott vannak a képen. Az utóbbi három könnyen felismerhető: 1=W, 8=B, 14=E. Azonban Z nem a 12-es, hanem a 15-ös.

Az igazat megvallva: könnyű volt ezt a két urat összetéveszteni! A 12-es ugyanis Joseph de Fontenay (47), a budapesti francia konzul. Nézzük meg őket közelebbről!

Zichy János

Joseph de Fontenay

A francia konzulnak még egy kevés haja is megvolt a homloka fölött 1911-ben, és így még jobban hasonlíthatott a pár évvel korábbi Zichyre. Volt még egy híres francia a képen, aki sokkal-sokkal fontosabb, mint a konzul. Ez az úr a 2-es, *Émile Borel* (40), aki világhírű matematikus lett a huszadik század első felében.

A jelen írás szerzője a Műegyetemen tanít matematikát, és ezért nagyon örül annak, hogy az első képen néhány fontos műegyetemi matematikus is látható: a 3-as *Rados Gusztáv* (49); a 6-os *Tötössy Béla* (57); a 11-es *König Gyula* (62). Híres matematikus még a 13-as *Beke Manó* (49).

Több fontos embert sikerült még beazonosítani a képen: a 4-es *Schulek Frigyes* (70); a 9-es *Beöthy Zsolt* (63); a 10-es *Bartionek Géza* (57); a 17-es *Gombocz Zoltán* (38). A hiányzó nevekre várjuk a nyájas olvasók ötleteit!

A második képen – ami szemmel láthatóan déltájban készült – Beöthy, Wlassics, Berzeviczy látható lent, és de Fontenay fent. Feltételezésünk szerint a fotós várhatta, hogy a díszes társaság összeálljon egy jó megvilágítású csoportképre.

Wlassicsnak sürgősen távoznia kellett egyéb teendői okán, Berzeviczy kikísérte. Hogy miért sietett el Beöthy, nem tudjuk. A francia konzul a tájat nézte (talán éppen a műegyetemi építkezéseket), és várhatta Borelt és/vagy a saját kocsiját. Mindazonáltal a remélt csoportkép nem készülhetett el.

Hivatkozások

Garai Imre: A Báró Eötvös József Collegium története 1895–1950, Budapest, 2016 (2., javított kiadás), ISBN 615-978-5371-58-5.

http://honlap.eotvos.elte.hu/wp-content/uploads/2016/02/A_Tanari_elitkepzes_masodik_kiad.pdf

Jelfy Gyula: Fölvétel az Eötvös Kollégium új épületének felavatási ünnepélyéről, Vasárnapi Ujság, 1911-45, 906. oldal, 1911-11-04

<https://epa.oszk.hu/html/vgi/kardexlap.phtml?id=30>

Radnai Gyula: Fizikusok és matematikusok az Eötvös Collegiumban 1895–1950, Budapest, 2014, ISBN 978-615-5371-24-0.

<http://honlap.eotvos.elte.hu/wp-content/uploads/2016/02/fizikusok.pdf>